

3. Указ Президента Республики Узбекистан «О мерах по дальнейшему совершенствованию системы государственного управления в сферах туризма, спорта и культурного наследия», УП-6199, 6 апреля 2021 года.// *Национальная база данных законодательства*, <https://lex.uz/>

4. Валиев С., Рахимов К. Применение smart технологий на древних городах Узбекистана. Жамият ва инновациялар - Общество и инновации – Society and innovations Journal home page: <https://inscience.uz/index.php/socinov/index> . 2021.

5. Фарманов Э.А., Кадыров Д.Х., Ходжаева Ф.Н. Роль туризма культурного наследия Узбекистана в развитии туризма. Вестник науки и образования № 2 (80). Часть 3. 2020.

6. Ergasheva Yuldduz, Eralov Azamat. The importance of Kashkadarya Region in the Development of Pilsrimage Tourism // Eurasian Scientific Herald. №6, март, 2022

7. Эргашева Ю.А. Ўзбекистон туризм салоҳияти ва унинг ривожлантириш долзарб масалалари // Markaziy Osiyo mintaqasida turizmni rivojlantirish istiqbollari:muammo va yechimlar. Халқаро илмий-амалий анжуман мақола ва тезислари. 26 май 2022 йил. – Qarshi: «Intellect» nashriyoti, 2022 yil.

STEM SOXASIDAGI AYOLLARNING TA'LIMDAGI ISHTIROKI: XORIJ TAJRIBASI VA MAMLAKATIMIZDAGI HOLAT

Beknazarova S.S.

texnika fanlari doktori,

Muhammad al-Xorazmiy nomidagi

Toshkent axborot texnologiyalari universiteti,

G'aniyeva S.N.

Namangan davlat universiteti tayanch doktoranti

Kompyuter va axborot texnologiyalarining jadal rivojlanishi zamonaviy moddiy dunyo, kundalik hayot va munosabatlarning qiyofasini o'zgartirmoqda. Vaqt yangi, zamonaviy innovatsiyalarga borgan sari sezgir bo'lib bormoqda. O'zgaruvchan texnologiyalar poygasida hamqadam bo'lish uchun texnologik tartib jamiyatning iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishi tendensiyalari va yangi texnologiyalarga doimiy o'tishda xavflarni kamaytiradigan barqaror rivojlanish tamoyillarini ishlab chiqish haqida aniq tushunchaga ega bo'lish kerak.

Shu bilan birga, yangi raqamli iqtisodiyot, jumladan, ijtimoiy soha iqtisodiyoti jamiyatning har bir a'zosi hayotiga ta'sir ko'rsatishi, hamma uchun inklyuziv bo'lishi, odamlar hayotiga salbiy ta'sir ko'rsatmasligi, ijtimoiy soha iqtisodiyotiga ta'sir etmasligi juda muhim. Yangi raqamli jamiyatga barqaror

texnologik o'tish tamoyillarini e'tirof etgan holda, ushbu maqolada biz jamiyatni o'zgartirish hamda raqamli asrga o'tishda turli yosh va ijtimoiy maqomdagi ayollarning faolligi, jalb etilgan ishtirok muammosiga e'tibor qaratamiz.

Ko'p yillar davomida gender yo'nalishlari bo'yicha ilmiy martaba qutblanishi fenomeni - turli xil bilim sohalarida erkaklar va ayollarning nomutanosib taqsimlanishi mavjud edi. Yangi raqamli iqtisodiyotga texnologik o'tishda, ayniqsa, zarur bo'lgan tabiiy fanlar, texnologiya, muhandislik va matematika (keyingi o'rinlarda STEM deb yuritiladi) bilimlarini o'rganishga erkaklarni o'sish tendentsiyasi tobora ko'proq tanqid qilinmoqda [1].

Butun jahon statistik ma'lumotlariga ko'ra, o'g'il bolalar va qizlar o'rtasidagi, keyinchalik erkaklar va ayollar o'rtasidagi tengsizlikning rivojlanish dinamikasi maktab yoshidan boshlanadi. Hayot yo'lining har bir keyingi bosqichida bu nomutanosiblik faqat kuchayadi. Shu munosabat bilan biz tengsizlik shakllanishining o'ziga xos o'zaro bog'liqligi haqida quyidagicha xulosa berishimiz mumkin: u o'rta va oliy ta'limda shaxsning butun ijtimoiylashuvidan hamda uning mehnat bozoridagi birinchi qadamlaridan o'tadi.

Tadqiqotchilar turli mamlakatlardan kelgan talabalarning matematika bo'yicha o'rtacha balllarini hisoblab chiqdilar. Tadqiqot natijalari yuqorida keltirilgan mamlakatlarda o'rtacha o'g'il bolalarning afzalligini ko'rsatadi. O'zbekistonda esa o'g'il va qizlarning muvaffaqiyatidagi farq nisbatan kichik, ammo hali ham mavjud.

Mavjud gender segregatsiyasi kengayib borayotgan mehnat bozorlarida ayollarning zaif mavqeini ko'rsatadi, bu jamiyatda gender tengsizligini oshirish omillaridan biri bo'lishi mumkin. Ijtimoiy tengsizlik ayollarning STEM kasbiga kirishda teng imkoniyatlar uchun erkaklar bilan raqobatlasha olish qobiliyati va jamiyatdagi kelishmovchiliklar haqida ko'plab munozaralar bilan birga keladi. Bunday vaziyatning paydo bo'lishining sabablaridan biri bu gender tarafkashligining o'rni bo'lib, ular ko'pincha ayollarning o'z maqsad va intilishlaridan voz kechishlarining asosiy omiliga aylanadi. Ko'pchilik bu qiyin filtrdan o'ta olmaydi va faqat bir nechta STEM sohalarida karyera qurishga muvaffaq bo'ladi.

Ushbu gender munosabatlaridagi murakkabliklarga qaramay mamlakatimizda STEM sohasidagi ayollar soni yillar o'tgani sayin tobora ortib bormoqda. Demak, mamlakatimizda ayollarga, ularning huquq va imkoniyatlari, ish sharoitlarini yanada yaxshilashga bo'layotgan e'tibor juda yaxshi, qonuniy tartibda belgilab berilgani hamda uning amalda bajarilayotganligidan dalolat beradi. Buni ayollar uchun e'lon qilinayotgan "start-up" tanlovlar, turli grant dasturlari va loyixalar tanlovlarigi xotin-qizlarning yuqori darajadagi qiziqish bilan ishtirokidan ham ko'rish mumkin. Ushbu tanlovlarda nafaqat STEM sohasidagi, balki barcha yo'nalishlarda faoliyat yuritayotgan ayollar va qizlar qatnashishlari va muvaffaqiyatga erishishlari mumkin.

1. Шакиров, Ильяс Рахимзянович. "ЛИ КУАН Ю–ОСНОВОПОЛОЖНИК СОВРЕМЕННОГО СИНГАПУРА." *Научные разработки: евразийский регион* (2019): 54.

GEOGRAPHIC INFORMATION SYSTEM (GIS) AND UZBEKISTAN HISTORY

Ueda Akira

PhD, researcher at the Institute of Developing Economies JETRO in Chiba, Japan

What is Historical GIS?

Geographic Information System (GIS) is a category of computer software that visualizes, integrates, compares, and calculates various data in a spatial context. Recently, many popular applications have integrated these functions. Online map services that include shopping and restaurant information, GPS-related pedometers and taxi service in smartphones are a type of GIS. Notably, the COVID 19 crisis highlighted the utility of the GIS technique to visualize big data. We have looked graduated colored maps that suggest a seriousness of pandemic. ArcGIS and QGIS are common forms of GIS software used for business and academic purposes [1]. Both software packages have a wide range of spatial investigation functions. When GIS became popular in the 1980s, historians began using this new tool, which many scholars now use [2]. In general, the information collected from various historical sources is organized as independent layers in a single GIS map. Comparing the layers allows the visualization of the relationships between data and changes in regions over time.

GIS and Historical Sources

Historians face specific problems while using GIS, as historical data usually do not contain latitude and longitude information [3]. Administrative workers, sociologists, and even archaeologists can obtain the correct latitude and longitude of objects using GPS. In many cases, historians have to rely entirely on place names written in narrative sources. If they do have access to historical maps, these are often without a geographic coordinate system. Place names change over time; political regime changes often cause a place name change. All post-Soviet countries experienced a series of place-name changes after the Russian revolution. We can trace the history of renaming famous cities, but it is difficult to reconstruct place-name changes in local and village areas. The georeferencing process in GIS is designed to convert paper maps without coordinate information into a digital format. The georeferencing process transforms the paper map into a digital map by connecting known coordinates. Known points consist of cities, roads, train stations, and capes that have not